

ובא ראה, לא שעה אחת היא בוכה על ישראל, אלא בכל זמן וזמן שהם בגלות, ולכן הקדוש ברוך הוא גרם למצריים קול, שכתוב (שמות יא) והיתה צעקה גדלה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה וגו'. והזמין להם קולות אחרים באותם הצפרדעים שהרימו קולות במעיהם, והיו נופלים בשוקים כמו מתים.

ותעל הצפרדע. היתה אחת והולידה, והתמלאה הארץ מהם. והיו כלן מוסרות עצמן לאש, שכתוב ובתנוריה ובמשארותיה. ומה היו אומרות? (תהלים טו) באנו באש ובמים ותוציאנו לרויה. ואם תאמר, אם כן מה אכפת למצרים שכל אותן הצפרדעים נכנסות לאש? אלא כלן נכנסות לאש והולכות בתנור ולא מתות. ואותן שמתות מה עשו? להם היה בתנור, ונכנסות לתוך הלחם ומתבקעות, ויוצאות מהן אחרות ונשאבות לתוך הלחם. באו לאכל ממנו, אותה פת הפכה לצפרדע במעיהם ורוקדות, ומרימות קולות עד שהיו מתים, וזה קשה להם מהפל. בא ראה, כתוב ושרץ היאר צפרדעים ועלו וכאו בכיתה ובחדר משכבך ועל מטתך. פרעה לקה ראשון מפלם, ויותר מפלם, כדי שיהיה שם האלוה מבכרך מן העולם ועד העולם, שהוא פוקד מעשי בני אדם בכל מה שעושים.

בתוב (בראשית יב) ויראו אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה. פסוק זה לדרשה הוא בא. שלשה פרעה כאן. אחד באותו זמן, ואחד בימי יוסף, ואחד בימי משה שהלקהו במקלו. (הפסוק הזה בלו התקיים בפרעה הראשון, אבל בשעה וכו') (והפסוק הזה התקיים).

האשה בית פרעה. האי קרא לדרשא הוא דאתא. תלת פרעה (דף ל' ע"א) הכא חד, בההוא זמנא. וחד, ביומוי דיוסף. וחד, ביומוי דמשה דאלקי בקולפווי. (ס"א האי קרא בלא אתקיים בפרעה קדמאה אבל בשעתא וכו') (והאי קרא אתקיים).

ותא חזי, לאו שעתא חדא, איהי דבכת עלייהו דישראל, אלא בכל זמנא וזמנא דאינון בגלותא. ובגניי כו, קדשא בריך הוא גרם לון קלא למצראי, דכתיב (שמות י"א) והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמוהו לא נהיתה וגו'. וזמין לון קלין אתרנין, באינון עורדענין, דרמאן קלין במעיהו, והווי נפלי בשוקי כמתים. ותעל הצפרדע, חדא הות, ואולידת, ואתמליית ארעא מינייהו. והווי כלהו מסרין גרמייהו לאשא, דכתיב ובתנוריה ובמשארותיה, ומאי הווי אמרו. (תהלים ט"ו) באנו באש ובמים ותוציאנו לרויה. ואי תימא אי הכי מאי איכפת להו למצראי דעאלין לאשא כל אינון עורדענין, אלא כלהו עאלין לאשא ואזלין בתנורא ולא מתין. ואינון דמתין מאי קא עבדי. נהמא הוה בתנורא ועאלין בגו נהמא ומתבקעין ונפקי מינייהו אתרנין ואשתאבין בנהמא אתו למיכל מינה ההוא פתא אתהדרו עורדענייא במעיהו ורקדן ורמאן קלין עד דהווי מתים. ודא קשויא לון מפלא.

תא חזי כתיב ושרץ היאר צפרדעים ועלו וכאו בכיתה ובחדר משכבך ועל מטתך. פרעה איהו אלקי קדמאה מפלהו ויתיר מפלהו. ליהוי שמייה די אלהא מבכרך מן עלמא ועד עלמא דהוא פקיד עובדין דבני נשא בכל מה דעבדי.

בתוב (בראשית י"ב) ויראו אותה שרי פרעה ויהללו אותה אל פרעה ותקח

האשה בית פרעה. האי קרא לדרשא הוא דאתא. תלת פרעה (דף ל' ע"א) הכא חד, בההוא זמנא. וחד, ביומוי דיוסף. וחד, ביומוי דמשה דאלקי בקולפווי. (ס"א האי קרא בלא אתקיים בפרעה קדמאה אבל בשעתא וכו') (והאי קרא אתקיים).

פָּרַעַה קְדַמָּאָה, בְּשַׁעֲתָה דְּאַתְנַסִּיבַת שָׂרָה
 לְגַבְיָהּ, רָמַז לְאוּמַנְיוֹן, וְצִיּוּרֵי הַהוּא
 דְּיוֹקְנָא בְּאַדְרֵיהּ, עַל עַרְסִיָּה בְּכוּתְלָא, לָא נַח
 דְּעַתִּיָּה, עַד דְּעַבְדוּ דְּיוֹקְנָא דְּשָׂרָה בְּנַסִּירוֹ, וְכַד
 סָלִיק לְעַרְסִיָּה, סָלִיק לָהּ עֲמִיָּה. כָּל מְלָכָא
 דְּאַתָּא אַבְתַּרְיָהּ, הָוָה חֲמֵי הַהוּא דְּיוֹקְנָא
 מְצִיּוּרָא צִיּוּרָא, וְהוּוּ עָאֲלִין קָמִיָּה בְּדִיחִין, כַּד
 סָלִיק לְעַרְסִיָּה הָוָה אַתְהֵנִי בְּהַהוּא צִיּוּר. בְּגִין
 כְּף, מְלָכָא אֲלָקֵי הָכָא יִתִּיר מְכָלָא. (תַּא חֲוִי) הֵיִינוּ
 דְּכַתִּיב, וּבַחֲדָר מְשַׁכְּבָךְ וְעַל מְטַתְךָ. וְלִבְתֵּר,
 וּבְבֵית עַבְדֶּיךָ וּבְעַמְךָ. וּבְכֻלְהוּ לָא כְּתִיב עַל
 מְטַתְּם, אֲלָא לִיָּה בְּלַחֲדֵיהּ.

רְבִי אַבָּא פְּתַח, (קַהֲלַת א) כָּל
 הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם
 אֵינְנוּ מְלָא אֶל מְקוֹם שְׁהַנְּחָלִים
 הַלְכִים שָׁם הֵם שְׂבִים לְלַכְתָּ.
 פְּסוּק זֶה נֶאֱמַר וְאָמְרוּ אוֹתוֹ
 הַחֲבָרִים, אָכֵל בַּא רְאָה, כְּשִׁאוֹתֶם
 נְחָלִים נִכְנְסִים לְתוֹךְ הַיָּם, וְהַיָּם
 לּוֹקַח אוֹתָם וְשׂוֹאֵב אוֹתָם לְתוֹכוֹ
 בְּשִׁבִיל שְׁקוּפָאִים הַמַּיִם בְּתוֹךְ
 הַיָּם, וְאוֹתוֹ הַקְּרַח שׂוֹאֵב אֵת
 הַמַּיִם שֶׁנִּכְנְסוּ בוֹ, וְאַחַר כֵּף יוֹצֵאִים
 הַמַּיִם בְּתַקְףָּהּ שֶׁל הַדְּרוֹם, וּמְשַׁקָּה
 אֵת כָּל חַיּוֹת הַשָּׂדֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (תְּהִלִּים ק"ד) יִשְׁקוּ כָּל חַיֵּי שָׂדֵי.

וּבַא רְאָה, יָם שְׁקוּפָא שׂוֹאֵב אֵת
 כָּל הַמַּיִם וּמְפָשִׁיר בְּכַח הַדְּרוֹם
 כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָּאֵר, וּמִשׁוּם כֵּף אֵינְנוּ
 מְלָא, וְנֶאֱמַר.

וְהָרִי הַתְּעוֹרְרוּ בוֹ הַחֲבָרִים, אֶל
 מְקוֹם שְׁהַנְּחָלִים הַלְכִים שָׁם הֵם
 שְׂבִים לְלַכְתָּ. מַה הַטַּעַם הֵם
 שְׂבִים? מִשׁוּם שִׁאוֹתוֹ נֶהַר
 שֶׁשׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעֵדֶן לֹא פּוֹסֵק
 לְעוֹלָמִים, וְהוּא מוֹצִיא תְּמִיד מֵיִם
 לַיָּם, וְעַל זֶה הַמַּיִם שְׂבִים לְלַכְתָּ,
 וְשְׂבִים, וְהוֹלְכִים וְשְׂבִים, וְלֹא
 פּוֹסְקִים לְעוֹלָמִים. וּכְשֶׁהוּא שֵׁב
 לְלַכְתָּ, כַּדִּי לְלַכְתָּ לְהַשְׁקוֹת אֵת

פָּרַעַה קְדַמָּאָה, בְּשַׁעֲתָה דְּאַתְנַסִּיבַת שָׂרָה
 לְגַבְיָהּ, רָמַז לְאוּמַנְיוֹן, וְצִיּוּרֵי הַהוּא
 דְּיוֹקְנָא בְּאַדְרֵיהּ, עַל עַרְסִיָּה בְּכוּתְלָא, לָא נַח
 דְּעַתִּיָּה, עַד דְּעַבְדוּ דְּיוֹקְנָא דְּשָׂרָה בְּנַסִּירוֹ, וְכַד
 סָלִיק לְעַרְסִיָּה, סָלִיק לָהּ עֲמִיָּה. כָּל מְלָכָא
 דְּאַתָּא אַבְתַּרְיָהּ, הָוָה חֲמֵי הַהוּא דְּיוֹקְנָא
 מְצִיּוּרָא צִיּוּרָא, וְהוּוּ עָאֲלִין קָמִיָּה בְּדִיחִין, כַּד
 סָלִיק לְעַרְסִיָּה הָוָה אַתְהֵנִי בְּהַהוּא צִיּוּר. בְּגִין
 כְּף, מְלָכָא אֲלָקֵי הָכָא יִתִּיר מְכָלָא. (תַּא חֲוִי) הֵיִינוּ
 דְּכַתִּיב, וּבַחֲדָר מְשַׁכְּבָךְ וְעַל מְטַתְךָ. וְלִבְתֵּר,
 וּבְבֵית עַבְדֶּיךָ וּבְעַמְךָ. וּבְכֻלְהוּ לָא כְּתִיב עַל
 מְטַתְּם, אֲלָא לִיָּה בְּלַחֲדֵיהּ.

רְבִי אַבָּא פְּתַח, (קַהֲלַת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל
 הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מְלָא אֶל מְקוֹם שְׁהַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים שָׁם הֵם שְׂבִים לְלַכְתָּ. הַאִי קָרָא
 אַתְמַר, וְאָמְרֵי לִיָּה חֲבַרְיָא. אָכֵל תַּא חֲזִי, כַּד
 אֵינְנוּ נְחָלִין עָאֲלִין לְגוּ יָמָא, וְיָמָא נְקִיט לּוֹן,
 וְשְׂאִיב לּוֹן בְּגוּיָהּ, בְּגִין דְּקַפְּאֵן מִיָּא בְּגוּ יָמָא,
 וְהַהוּא גְּלִידוֹ שְׂאִיב כָּל מִיָּא דְּעָאֲלִין בֵּיָּה,
 וְלִבְתֵּר נְפָקִין מִיָּא בְּתוֹקְפָא דְּדְרוֹם, וְאַשְׁקֵי ית
 כָּל חַיּוֹת בְּרָא, כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר (תְּהִלִּים ק"ד) יִשְׁקוּ
 כָּל חַיֵּי שָׂדֵי.

(וְהוּוּ הַנוֹכַח חֲבָא) וְתַא חֲזִי, יָמָא דְּקַפְּא שְׂאִיב כָּל
 מִיָּא, וְאַשְׁתְּרֵי בְּתוֹקְפָא דְּדְרוֹם, כְּמַה
 דְּאַתְמַר, וּבְגִין כֵּף אֵינְנוּ מְלָא, וְאַתְמַר.

וְהַא אַתְעָרוּ בֵּיָּה חֲבַרְיָא. אֶל מְקוֹם שְׁהַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים שָׁם הֵם שְׂבִים לְלַכְתָּ. מֵאֵי טַעַמָּא
 הֵם שְׂבִים. בְּגִין דְּהַהוּא נֶהַר דְּנִגִּיד וְנָפִיק
 מֵעֵדֶן לֹא פְּסִיק לְעֵלְמִין, וְהוּא אֲפִיק תְּדִיר
 מִיָּא לְיָמָא, וְעַל דָּא, מִיָּין שְׂבִין לְלַכְתָּ, וְתַבִּין,
 וְאַזְלִין וְתַבִּין, וְלֹא פְּסִיקִין לְעֵלְמִין. וְכַד אִיְהוּ
 תַב לְלַכְתָּ, בְּגִין לְמַהֲדוּ לְאַשְׁקָאָה לְכֻלָּא, וְאַתִּי
 רוּחַ צְפוֹן וְקָפִי מִיָּא, וְרוּחַא דְּדְרוֹם דְּאִיְהוּ